

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε το επιστημονικό Συμπόσιο: «1974-2024: η πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου στα Κατεχόμενα εν διωγμώ»

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Κύπρου](#)

Το Βήμα Θρησκειών και Πολιτισμών της Ιεράς Μονής Κύκκου πραγματοποίησε διήμερο (18-19/10/2024), διεθνές, επιστημονικό Συμπόσιο με θέμα «1974-2024: η πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου στα Κατεχόμενα εν διωγμώ. Ένας απολογισμός 50 χρόνων κατοχής» στο Πολιτιστικό Κέντρο Αρχάγγελος.

Η εκδήλωση άνοιξε με χαιρετισμό του [Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ. κ. Γεωργίου](#), ο οποίος μεταξύ άλλων τόνισε: «Με την ευκαιρία αυτή είναι επιβεβλημένο να τονίσουμε και τη μεγάλη συμβολή στον τομέα αυτό της Ιεράς Μονής Κύκκου και ειδικότερα του Καθηγουμένου της και αγαπητού εν Χριστώ αδελφού Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου. Μέσα από το πολύπλευρο έργο του Κέντρου Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου, το οποίο ιδρύθηκε από τον νυν Ηγούμενο της Μονής μελετήθηκαν εις βάθος πτυχές της κυπριακής ιστορίας, ψηφιοποιήθηκαν πολλά αρχεία, εκδόθηκαν αρχειακές πηγές και μεγάλος αριθμός αξιόλογων επιστημονικών συγγραμμάτων. Επιπλέον, αξίζει να συγχαρούμε τον Άγιο Κύκκου και για την προώθηση της επιστημονικής

καταγραφής, της φωτογραφικής και αρχιτεκτονικής αποτύπωσης των μνημείων και κοιμητηρίων στα Κατεχόμενα. Με τα τεκμήρια αυτά προχώρησε με εκθέσεις, διαλέξεις, ημερίδες και εκδόσεις στην ανάδειξη και δημοσιοποίηση της καταστροφής της πολιτιστικής κληρονομιάς μας στα Κατεχόμενα, σε όλο τον κόσμο. Τέλος, η ίδρυση του Μουσείου της Ιεράς Μονής Κύκκου το οποίο αποτελεί ένα κόσμημα για την κυπριακή μουσειολογία, δείχνει το ανύστακτο ενδιαφέρον του Μητροπολίτη Κύκκου για την διατήρηση και προβολή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. **Ίσως είναι ο μόνος που αντελήφθη τον ρόλο μιας ορθόδοξης Μονής σε αλύτρωτο Ελληνικό μέρος».**

Στους χαιρετισμούς τους οι Πατριάρχες Αλεξανδρείας κ. κ. Θεόδωρος Β΄ και Ιεροσολύμων κ. κ. Θεόφιλος Γ΄, οι Αρχιεπίσκοποι των Αρμενίων κ. Γκομιτάς, των Μαρωνιτών κ. Σελίμ και ο Επίσκοπος των Λατίνων στην Κύπρο κ. Bruno Varriano αναφέρθηκαν στο θέμα με μνεία στις συνέπειες της τουρκικής εισβολής στα μνημεία και στα κειμήλιά τους, όπως τα βίωσαν στις δικές τους εκκλησιαστικές κοινότητες.

Μητροπολίτης Κύκκου: Το κατοχικό καθεστώς εργάζεται μεθοδικά να εξαφανίσει από την κατεχόμενη Κύπρο ο,τιδήποτε από το ελληνικό και χριστιανικό παρελθόν της

Στην κεντρική του ομιλία ο [**Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρος**](#) αναφέρθηκε στα ιστορικά γεγονότα της τουρκικής εισβολής και κατοχής, τα οποία οδήγησαν και στο μέγα κεφάλαιο της καταστροφής της πολιτιστικής κληρονομιάς στα Κατεχόμενα. Τόνισε την καταπάτηση διεθνών ψηφισμάτων και αποφάσεων του ΟΗΕ και εστίασε και στο ζήτημα της αλλαγής των τοπωνυμίων σημειώνοντας με νόημα:

«Το κατοχικό καθεστώς, από το 1974 έως σήμερα, εργάζεται μεθοδικά να εξαφανίσει από την κατεχόμενη Κύπρο, ο,τιδήποτε από το ελληνικό και χριστιανικό παρελθόν της». Με αναφορές σε συγκεκριμένα μνημεία και εκκλησιαστικά κειμήλια, ψηφιδωτά και τοιχογραφίες, που λεηλατήθηκαν περιέγραψε τη ζοφερή κατάσταση της σύλησης, καταστροφής, κατεδάφισης, αρχαιοκαπηλίας και προσβολής της μνήμης των νεκρών στα ανεσκαμμένα κοιμητήρια, καθώς επίσης και τα κειμήλια, τα οποία η ίδια η Μονή Κύκκου επαναπάτρησε. Περαιτέρω παρουσίασε τις δράσεις, που ανέλαβε το Βήμα Θρησκειών και Πολιτισμών της Ιεράς Μονής Κύκκου με το ερευνητικό πρόγραμμα της καταγραφής, αποτύπωσης και έρευνας των 550 περίπου θρησκευτικών μνημείων στα Κατεχόμενα ανεξαρτήτως Ομολογίας ή θρησκείας.

Αναφέρθηκε στην πεντάγλωσση έκδοση του δρος Χαράλαμπου Γ. Χοτζάκογλου, «Τα θρησκευτικά μνημεία στην τουρκοκρατούμενη Κύπρο», η οποία διανεμήθηκε σε χιλιάδες ενδιαφερομένους και σε όλους τους Ευρωβουλευτές στις Βρυξέλλες. Από την καρδιά του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συνεχίσθηκε με φωτογραφικές εκθέσεις η εκστρατεία ενημέρωσης πολιτικών, ακαδημαϊκών και κυρίως του

ευρύτερου κοινού, η οποία δεν περιορίσθηκε στην Κύπρο και στην Ελλάδα, αλλά σε ολόκληρη την Ευρώπη, τις ΗΠΑ και μέχρι τη Νότιο Αφρική, πλαισιωμένη με ομιλίες, διαλέξεις, ημερίδες και παρουσιάσεις με πλούσιο φωτογραφικό υλικό. Ο μητροπολίτης Κύκκου σημείωσε χαρακτηριστικά: «Τα τραυματισμένα και ακρωτηριασμένα αυτά μνημεία είναι τα κάτοπτρα του πολιτισμού μας και ο υπομνηματισμός της ιστορίας μας, και θα ίστανται εκεί στα σκλαβωμένα εδάφη μας, για να διακηρύττουν μέσα στους αιώνες τον μυσαρό αμοραλισμό των κατακτητών και τη μικροψυχία και αβελτηρία, την ψυχική νέφωση και πνευματική τύφλωση των ισχυρών του κόσμου τούτου, που για πενήντα τώρα χρόνια παραμένουν ένοχα σιωπηλοί και εκνευριστικά αδιάφοροι». Τέλος, κατέληξε, πως για τον λόγο αυτό το Βήμα Θρησκειών και Πολιτισμών αποφάσισε να διοργανώσει το συμπόσιο αυτό, καθώς «είναι το Συνέδριο αυτό μιά έκφραση αγωνίας για τα πολιτιστικά μνημεία, που καταστρέφονται, και για τους προγονικούς πολιτιστικούς θησαυρούς μας, που λαφυραγωγούνται, και, έτσι, πτωχεύει όχι μόνον ο δικός μας, αλλά και ο παγκόσμιος πολιτισμός». Διαβάστε ολόκληρη την [ομιλία του Μητροπολίτη Κύκκου](#)

Η **πρώτη ημέρα** έκλεισε με μουσικά ποικίλματα του Ψαλτικού Χορού της Ιεράς Μονής Κύκκου υπό τη διεύθυνση του Χοράρχη Άριστου Θουκυδίδη.

Την επόμενη ημέρα συνεχίσθηκαν οι εργασίες του Συμποσίου με τη συμμετοχή ομιλητών-εκπροσώπων φορέων και ιδρυμάτων. Στην πρώτη συνεδρία, στην οποία προήδρευσε ο Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου μίλησαν επίσκοποι της Εκκλησίας

της Κύπρου, οι περιφέρειες των οποίων βρίσκονται υπό κατοχήν. Η σύληση, βεβήλωση και καταστροφή θρησκευτικών μνημείων και κοιμητηρίων, καθώς επίσης η λεηλασία, διαρπαγή και καπηλία των κειμηλίων τους, αλλά και η ανάγκη λειτουργικής συνέχειας αποτέλεσε μία από τις σημαίνουσες παραμέτρους και επακόλουθα της τουρκικής εισβολής, στην οποία αναφέρθηκαν με λεπτομέρεια οι μητροπολίτες Μόρφου κ. Νεόφυτος, Κωνσταντίας και Αμμοχώστου κ. Βασίλειος, Βόστρων κ. Τιμόθεος και ο επίσκοπος Καρπασίας κ. Χριστοφόρος. Ο **Επίσκοπος Νεαπόλεως** κ. Πορφύριος έκανε επισκόπηση του έργου της Συνοδικής Επιτροπής Ναοδομίας, Μνημείων και χριστιανικής Τέχνης σχετικά με τους επαναπατρισμούς.

Η δεύτερη συνεδρία

Στη δεύτερη συνεδρία στην οποία προήδρευσε ο δημοσιογράφος Γιάννης Καρεκλάς, ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Τιράνων Άντι Ρεμπέτσι παρουσίασε μία παρόμοια με την Κύπρο κατάσταση, την οποία αντιμετώπισε η Εκκλησία της Αλβανίας με την παλινόρθωσή της επί Αρχιεπισκόπου Αναστασίου. Αναφέρθηκε στη σύλληψη και καταστροφή μνημείων, στις κατασχέσεις και δηώσεις κειμηλίων και στις προσπάθειες της Αλβανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας να επισκευάσει και ανακαινίσει ναούς και να επανακτήσει τα εκκλησιαστικά της κειμήλια, οι οποίες ακόμη συνεχίζονται. Ο διευθυντής του Βήματος Θρησκειών και Πολιτισμών της Ι. Μ. Κύκκου δρ Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου παρουσίασε τις δράσεις της Μονής Κύκκου στον τομέα της καταγραφής, αποτύπωσης και μελέτης των θρησκευτικών μνημείων στα Κατεχόμενα, καθώς επίσης στην ανάδειξη του θέματος με εκθέσεις, διαλέξεις, ημερίδες και εκδόσεις όχι μόνον στην Κύπρο και στην Ελλάδα, αλλά επίσης στην υπόλοιπη Ευρώπη και στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις Η.Π.Α., στην Ασία και στη Νότιο Αφρική, ενώ αναφέρθηκε και στις δράσεις που πραγματοποιήθηκαν, αλλά και προγραμματίζονται για το 2024 εξ αφορμής των πενήντα χρόνων από την τουρκική εισβολή. Ο διευθυντής του Βυζαντινού Μουσείου δρ Ιωάννης Ηλιάδης περιέγραψε τις δράσεις του Μουσείου ως χώρου συντήρησης, μελέτης και παρουσίασης στο κοινό των επαναπατρισθέντων θρησκευτικών κειμηλίων από το εξωτερικό.

Ο Καθηγητής Νομικής και αναπλ. Κοσμήτωρ του Πανεπιστημίου Κύπρου Νικήτας Χατζημιχαήλ αναφέρθηκε στη νομική διάσταση της διεκδίκησης των κλαπέντων κειμηλίων και στην πολυπλοκότητα του νομικού πλαισίου κάθε χώρας για τον επαναπατρισμό τους. Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών, Πρέσβυς Ανδρέας Κακκουρής παρουσίασε τη σημασία της σύναψης Συμφώνων Συναντίληψης μεταξύ Κύπρου και άλλων χωρών ως ένα σημαίνον διπλωματικό εργαλείο στον επαναπατρισμό και στην καταπολέμηση της αρχαιοκαπηλίας.

Η τρίτη συνεδρία

Στην τρίτη συνεδρία, στην οποία προήδρευσε ο Καθηγητής Νίκος Νικολαΐδης, η πρώην διευθύντρια του Τμήματος Αρχαιοτήτων Κύπρου δρ Μαρίνα Σολομίδου-Ιερωνυμίδου και μέλος της Επιτροπής Πολιτιστικής Κληρονομιάς αναφέρθηκε στις δράσεις του Τμήματος Αρχαιοτήτων και της εν λόγω Επιτροπής για τον εντοπισμό, διεκδίκηση, επαναπατρισμό, και συντήρηση των κλαπέντων θησαυρών της Κύπρου. Τη σημαίνουσα συμβολή του Γραφείου Καταπολέμησης Κατοχής και Διακίνησης Αρχαιοτήτων του Αρχηγείου Αστυνομίας παρουσίασε ο ανώτερος υπαστυνόμος Μιχάλης Γαβριηλίδης, με ενδιαφέροντα στοιχεία για την αρχαιοκαπηλική δράση στην Κύπρο και τις αρμοδιότητες του εν λόγω Γραφείου. Τέλος, η δρ Αικατερίνη Χατζηστυλλή, εμπειρογνώμων της υπόθεσης Μονάχου και διευθύντρια του Ιδρύματος Universitas αναφέρθηκε με λεπτομέρεια στη δαιδαλώδη διαδικασία και τις περιπέτειες του επαναπατρισμού των εκατοντάδων αρχαιοτήτων, που είχε κλέψει ο Τούρκος Αϊντίν Ντικμέν και οι συνεργοί του.

Τα συμπεράσματα του συμποσίου συνόψισε ο **Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου**, αναδεικνύοντας τόσο τα νέα και ενδιαφέροντα στοιχεία, που κατέθεσαν οι ομιλητές, όσο και πληροφορίες, που προέκυψαν από την παρέμβαση των συμμετεχόντων στο συμπόσιο. Οι παρουσιάσεις των ομιλητών πρόκειται να εκδοθούν προσεχώς σε τόμο Πρακτικών.

